de Rechtspraak

Samenvatting Actieplan Klimaatneutrale Rechtspraak

Inhoud

1. Inleiding **3**

2. CO_2-prestatieladder **4**

3. CO_2-voetafdruk Rechtspraak **5**
3.1 CO_2-voetafdruk 2023 **5**

4. Maatregelen **6**
4.1 Keuze van maatregelen **6**
4.2 Maatregelen **6**

5. Dashboard **8**

6. Taken en verantwoordelijkheden **9**
6.1 Governance **9**
6.2 Rechtspraakbrede én lokale verantwoordelijkheden **9**
6.3 Stuurcyclus **9**

1. Inleiding

De Rechtspraak staat midden in de samenleving. Zij vindt het belangrijk haar maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen en te voldoen aan regelgeving, om zo bij te dragen aan een duurzame samenleving. De Rechtspraak sluit aan bij het duurzaamheidsbeleid van de rijksoverheid.

Een klimaatneutrale organisatie is het speerpunt van de duurzaamheidsvisie en -strategie van de Rechtspraak. Door het nemen van de maatregelen in dit actieplan draagt de Rechtspraak ook bij aan het beschermen en versterken van de biodiversiteit en het versterken van de circulaire economie. Daarnaast vergroot zij door de wijze waarop ze deze maatregelen uitvoert, zoals met inkopen bij het MKB, haar sociale impact.

Lokale gerechten en diensten hebben dit plan naar een eigen lokaal plan vertaald. Deze lokale actie-plannen zijn in lijn met dit Rechtspraakbrede plan.

Het actieplan is geen statisch document. Volgens de methodiek van de CO_2-prestatieladder monitort de Rechtspraak haar doelen en stuurt bij wanneer maatregelen niet het gewenste effect hebben.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft een uitleg over de CO_2-prestatieladder. Hoofdstuk 3 laat zien wat de CO_2-voetafdruk van de Rechtspraak is. Vervolgens staan in hoofdstuk 4 de maatregelen beschreven waarmee de voetafdruk kan worden verkleind. In hoofdstuk 5 wordt het dashboard beschreven: welke data worden gebruikt om te meten of de maatregelen gewenst resultaat hebben. Hoofdstuk 6 beschrijft de governance.

2. CO2-prestatieladder

De CO_2-prestatieladder is een managementsysteem dat inzicht geeft in de CO_2-uitstoot van een organisatie. De ladder helpt organisaties bij het reduceren van uitstoot in de bedrijfsvoering en in de keten. Het systeem hanteert de 'plan-do-check-act'-cyclus.

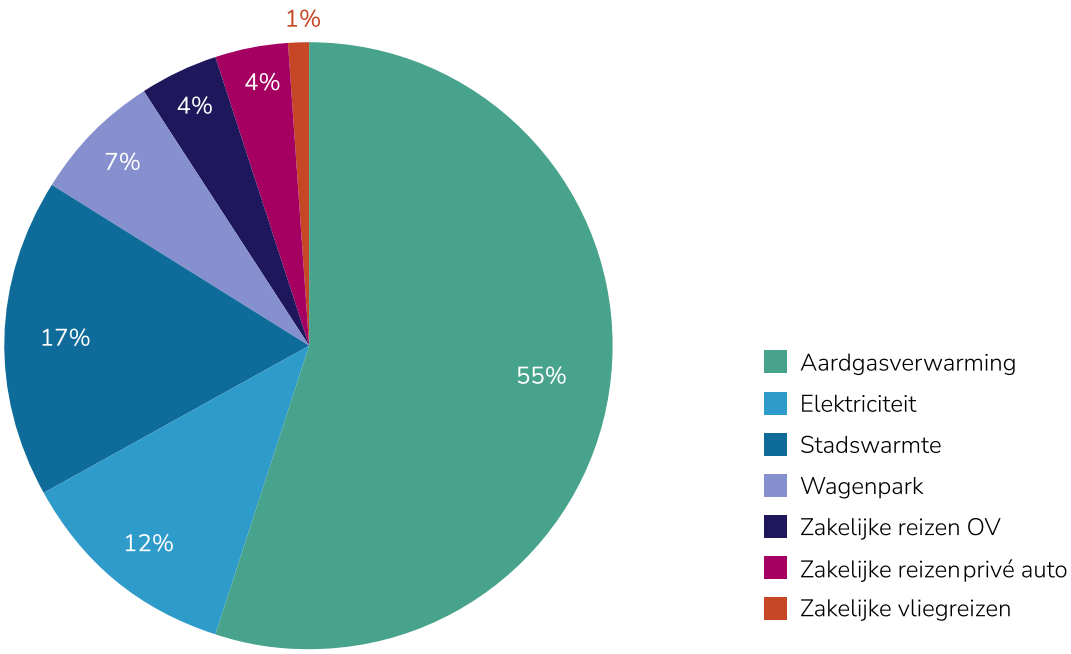
Organisaties die werken met de ladder kunnen zich hiervoor laten certificeren. Het certificaat is op vijf niveaus te behalen: niveau 1, 2 en 3 gaan over de CO_2-uitstoot van de eigen organisatie (energie en vervoer). Vanaf niveau 4 en 5 gaat het ook over uitstoot in de keten en sector. De meeste overheidsorganisaties stappen in op niveau 3, gericht op de eigen organisatie. De Rechtspraak is in 2025 gecertificeerd op niveau 3 van de ladder.

3. CO_2-voetafdruk Rechtspraak

3.1 CO_2-voetafdruk 2023

De voetafdruk van 2023 is het basisjaar voor het meten van CO_2-reductie als het gaat om energieverbruik en mobiliteit.

CO_2-Voetafdruk 2023: 5.955 ton CO_2

4. Maatregelen

4.1 Keuze van maatregelen

Uitgangspunt bij de genoemde maatregelen in het plan is:

1. Minder
De Rechtspraak gaat minder grondstoffen en energie gebruiken. Denk hierbij aan het beter isoleren van gebouwen zodat er minder energie voor verwarmen en koelen nodig is.

2. Groener
Waar minder niet mogelijk is kiest de Rechtspraak voor groener en duurzamer. Denk hierbij aan het inkopen van producten die gemaakt zijn van gerecycled materiaal.

4.2 Maatregelen

De maatregelen zijn verdeeld over de thema's energie, mobiliteit, ICT, catering, papier, afval, inkoop, biodiversiteit en water.

Energie

De Rechtspraak streeft er naar dat nieuwe en gerenoveerde gebouwen in beginsel niet meer aangesloten worden op het aardgas. Uiteindelijk heeft de Rechtspraak in 2050 100 procent aardgasvrije gebouwen en is de CO_2-uitstoot 0 procent. Daarnaast hebben alle gebouwen in datzelfde jaar minimaal energielabel A++.
Momenteel is 9 procent van de daken van de gebouwen waarin de Rechtspraak is gehuisvest voorzien van zonnepanelen. De Rechtspraak streeft er naar dat in 2030 op 31 procent van de daken zonnepanelen liggen en dat in 2026 alle verlichting in de gerechtsgebouwen LED-verlichting is. In 2026 worden overbodige elektrische apparaten verwijderd. Als nieuwe apparaten nodig zijn worden er alleen energiezuinige apparaten aangeschaft.

Mobiliteit

De Rechtspraak stimuleert het gebruik van het openbaar vervoer en de fiets. In 2030 is er minimaal 50 procent CO_2-reductie ten opzichte van 2023 op het gebied van mobiliteit. Dit willen we bereiken door het verminderen van autokilometers van zowel het woon-werkverkeer als dienstreizen. Daarnaast wordt het Rechtspraakbrede wagenpark verkleind en worden dienstauto's vervangen door elektrische auto's. Tot slot worden vliegreizen, die weinig worden gemaakt, zoveel mogelijk vervangen door treinreizen en/of digitaal werken.

ICT

ICT-apparaten in de gerechtsgebouwen en de apparaten die mensen thuis gebruiken voor hun werk worden zo duurzaam mogelijk ingekocht en energiezuinig ingesteld.

Catering

In 2030 heeft de Rechtspraak 100 procent duurzame catering. In de bedrijfsrestaurants en de lunchcorners zijn dan alleen nog biologische, plantaardige, lokale en/of fairtrade producten te koop. Daarnaast is er per locatie zo min mogelijk voedselverspilling.

Papier
De Rechtspraak gebruikt recyclingpapier, mits dit toegestaan is vanuit de Archiefwet, en vermindert het papierverbruik.

Afval
De Rechtspraak zet in op zo min mogelijk restafval. Dit wordt gerealiseerd door een duurzaam inkoopbeleid en ervoor te zorgen dat de medewerkers het afval goed scheiden. Er worden afvalscans op locatie uitgevoerd om te achterhalen welk afval er is en hoe dit te verminderen. Ook wordt geïnvesteerd in het terugdringen van het gebruik van wegwerp-artikelen, zodat grondstoffen worden bespaard. Deze artikelen worden waar mogelijk vervangen door herbruikbare artikelen. De wegwerppen is bijvoorbeeld vervangen door een hervulbare variant en er wordt gebruik gemaakt van herbruikbare bekers in plaats van wegwerpbekers.

Ook wordt de hoeveelheid afval geminimaliseerd door bij renovatie- en nieuwbouwprojecten steeds meer te werken met hergebruikte, herbruikbare en biobased materialen. Daarnaast wordt het onderhoud van de gebouwen, zoals schilderwerk, duurzaam uitgevoerd.

Inkoop
Er wordt niet ingekocht als het niet nodig is, en als er ingekocht wordt let de Rechtspraak niet alleen op de prijs, maar ook op milieueffecten en sociale aspecten. De criteria bij inkoop hebben onder meer betrekking op klimaat, circulaire economie, biodiversiteit en inclusiviteit.

Biodiversiteit
Door het vergroenen van haar directe omgeving kan de Rechtspraak bijdragen aan het versterken van de biodiversiteit. Voorbeelden hiervan zijn het plaatsen van een sedumdak en het plaatsen van bijenhotels.

Water
Door waterbespaarders op toiletten en kranen en waterbesparende douchekoppen te plaatsen zal het waterverbruik van de Rechtspraak verminderen. In 2050 gebruikt de Rechtspraak waar mogelijk regenwater voor het doorspoelen van de toiletten.

5. Dashboard

Goede data en monitoring zijn van belang om goede keuzes te maken om onze doelstelling van een klimaatneutrale organisatie te kunnen halen. Voor de monitoring van een deel van dit actieplan is er een intern dashboard ontwikkeld.

Op dit moment is het energieverbruik van de gebouwen waarin de Rechtspraak werkt in het dashboard opgenomen.

6. Taken en verantwoordelijkheden

6.1 Governance

Het tijdig en succesvol uitvoeren van het actieplan vraagt om een sterke governance, of te wel het uitwerken en invoeren van daadkrachtig en degelijk beleid en het toezicht op de uitvoering daarop. Een klimaatneutrale bedrijfsvoering raakt vele vlakken en is dus een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gerechtsbesturen, landelijke diensten en de Raad voor de rechtspraak. De interne governance is daar op ingericht, deze sluit aan bij bestaande overleg- en beslisstructuren binnen de Rechtspraak.

6.2 Rechtspraakbrede én lokale verantwoordelijkheden

Zonder de inspanning van lokale gerechten en diensten gaat de Rechtspraak dit actieplan niet realiseren. Alle gerechten en diensten leggen via hun jaarplannen en jaarverslagen verantwoording af aan de Raad voor de rechtspraak en aan hun eigen medewerkers voor hun bijdragen aan het behalen van de doelstellingen.

6.3 Stuurcyclus

Het eerder genoemde dashboard helpt om te sturen op doelstellingen. De Rechtspraak werkt hierbij met de plan-do-check-act-cyclus.

Het data-dashboard helpt om te sturen op doelstellingen, we werken hierbij met de plan-do-check-act-cyclus.	
Plan	Actieplan klimaatneutrale Rechtspraak en daaruit voortvloeiende jaarplannen.
Do	Uitvoeren van genoemde maatregelen volgens het tijdspad.
Check	Controleren of de maatregelen het gewenste effect hebben. Dit gebeurt door het laten maken van de voetafdruk en het drie keer per jaar opstellen van voortgangsrapportages voor bestuurders.
Act	Bijsturen indien nodig om het gewenste resultaat alsnog te bereiken. Beleid waar nodig actualiseren.